

2019/2156(INI)

3.6.2020

MNENJE

Odbora za kmetijstvo in razvoj podeželja

za Odbor za okolje, javno zdravje in varnost hrane

o vlogi EU pri zaščiti in obnovi svetovnih gozdov
(2019/2156(INI))

Pripravlavec mnenja (*): Juozas Olekas

(*) Postopek s pridruženim odborom – člen 57 Poslovnika

PA_NonLeg

POBUDE

Odbor za kmetijstvo in razvoj podeželja poziva Odbor za okolje, javno zdravje in varnost hrane kot pristojni odbor, da v svoj predlog resolucije vključi naslednje pobude:

1. poudarja, da imajo kmetje glavno vlogo pri zadovoljevanju naših potreb, vezanih na kmetijstvo, zlasti po hrani, njihovo delo pa je odvisno od naravnih virov, kot so tla, voda in gozdovi; ugotavlja, da je za ustrezno upravljanje naše svetovne gozdne dediščine bistvenega pomena, da prepoznamo večnamenskost gozdov; poudarja, da so gospodarski, družbeni in okoljski vidiki gozdov – od tradicionalne proizvodnje lesa in drugih izdelkov do ekosistemskih storitev, biotske raznovrstnosti in drugih okoljskih koristi, kot sta absorpcija in shranjevanje ogljika, preprečevanje erozije tal ter izboljšanje kakovosti zraka in vode – povezani in medsebojno odvisni; poudarja, da je pri varstvu, obnavljanju in upravljanju gozdov ter reševanju problema krčenja gozdov zaradi vseh omenjenih vidikov potreben celosten in usklajen pristop;
2. opozarja, da se številni kmetje zavedajo, da so gozdovi zaradi svoje ekološke, gospodarske in družbene funkcije sestavni in nepogrešljivi del krajine ter jih od nekdaj skušajo zaščititi, koristiti in obnavljati; ugotavlja, da so nekatere lokalne skupnosti in domorodna ljudstva stoletja uporabljali tradicionalne načine kmetovanja, da bi ohranili gozdove, pri čemer so na svoj način razumeli, kaj je trajnostna raba zemljišč; poudarja, da so pravice teh skupnosti v več delih sveta ogrožene;
3. poudarja, da 30 % zemeljske površine pokrivajo gozdovi in da je na tej površini 80 % biotske raznovrstnosti. poudarja, da sta ohranjanje in trajnostna raba gozdov dejavni obliki varovanja podnebja in bistven dejavnik v splošnem interesu naše družbe in podeželja ter da imajo tropski gozdovi bistveno vlogo v boju proti podnebnim spremembam in jih je treba ustrezno zaščititi; odobrava in ponovno opozarja na stališče Komisija, da so stari gozdovi in pragozdovi nenadomestljivi, ki ga je izrazila v sporočilu z dne 23. julija 2019 o okrepitvi ukrepov EU za zaščito in obnovo svetovnih gozdov (COM(2019)352); poziva, naj bo to osnova za razprave o politiki in strategiji ter za učinkovito izvrševanje zakona, da bi te ekosisteme in njihove ostanke v EU in drugje ohranili in obnovili;
4. je zelo zaskrbljen, da kljub prizadevanjem EU in njenih držav članic verjetno ne bo izpolnjena zaveza EU, da bo v skladu s cilji OZN glede trajnostnega razvoja do leta 2020 ustavila krčenje gozdov, zato odločno podpira predlog Komisije, naj se ukrepi za zaščito in obnovo svetovnih gozdov okrepijo; poudarja, da so uvoženi rastlinski in živalski izdelki, ki so povezani s krčenjem gozdov, pomemben dejavnik krčenja gozdov v kmetijstvu; poudarja, da do obsežnega krčenja gozdov ne prihaja le zaradi kmetijskih izdelkov, temveč tudi zaradi pridobivanja drugih surovin, in da bo treba za ublažitev negativnih posledic njihovega pridobivanja dovolj velika območja nedotaknjenih gozdov zavarovati in zanje določiti čim višjo stopnjo zaščite, da bi se v njih nadaljevali obsežni ekološki procesi, ki so bistvenega pomena za prilagajanje na podnebne spremembe na področju gozdov; poudarja tudi, da je treba veljavne pravne predpise in izvedbena pravila o okoljski in družbeni trajnosti izvajati v celoti, da bi bili učinkoviti; meni, da mora EU obravnavati povpraševanje po surovinah, povezanih z ogrožanjem gozdov, tudi v kmetijstvu, in sicer tako, da spodbuja izkoriščanje lokalnih virov ter

podpira uporabo surovin iz zakonitih in trajnostnih virov, z večjim poudarkom na pašništvu;

5. poudarja, da krčenje deževnega gozda zaradi spremenjene rabe zemljišč zmanjšuje potencial sekvestracije ogljika in s tem znatno prispeva k povečevanju emisij toplogrednih plinov;
6. poudarja, da se štirje najpomembnejši sistemi certificiranja palmovega olja (RSPO14, ISCC15, MSPO16, ISPO17) znatno razlikujejo glede zahtev, učinkovitosti, uporabe na trgu in preglednosti; opozarja, da so bile ugotovljene nedoslednosti pri njihovem izvajanju in uveljavljanju in da nobeden od njih ne zajema vseh okoljskih in socialnih vprašanj, ki so obravnavana v okviru političnih ciljev EU in OZN; poziva, naj se sistemi certificiranja nemudoma ustrezno prilagodijo, takoj pa je treba vzpostaviti tudi dobavne verige, ki ne bodo povzročale krčenja gozdov;
7. priznava, da je dobro upravljanje gozdnih in kmetijskih površin ključnega pomena; zato meni, da je treba pri pripravi vseh nadaljnjih ukrepov upoštevati vidike, kot so preprečevanje netrajnostne rabe zemljišč in netrajnostnih načinov upravljanja, obvladovanje naravnih motenj ter blaženje podnebnih sprememb; poudarja, da so ti vidiki povezani z resnimi okoljskimi in socialnimi stroški, vključno z izgubo biotske raznovrstnosti zaradi uničevanja in razdrobljenosti naravnih habitatov (vključno s habitatami ogroženih živalskih vrst), in negativno vplivajo na pogoje preživljanja lokalnih skupnosti, ker se ne upoštevajo njihove pravice in interesi;
8. ugotavlja, da ima kmetijstvo vse večji družbeni in gospodarski pomen, saj svetovno prebivalstvo narašča in je zato potrebna večja proizvodnja živilskih in kmetijskih proizvodov, pri čemer pa je treba tudi blažiti podnebne spremembe; z zaskrbljenostjo ugotavlja, da se po ocenah 14 % svetovne hrane izgubi pri spravilu, zakolu in predelavi¹, ter poudarja, da je treba sprejeti usklajene ukrepe, s katerimi bi preprečevali izgubo hrane in nastajanje živilskih odpadkov v prehranski verigi ter se hitro odzvali na krize, ki bi lahko povzročile pomanjkanje hrane;
9. opozarja na Okvirno konvencijo Združenih narodov o spremembi podnebja (UNFCC) in ministrsko deklaracijo o gozdovih za podnebje, ki jo je mednarodna skupnost sprejela 12. decembra 2018 v Katovicah in v njej poudarila, kako pomembni za varstvo podnebja so gozdovi in uporaba lesa, poleg tega pa je te vidike umestila v okvir drugih mednarodnih ciljev in sklepov, povezanih z gozdom; opozarja – kot je poudarjeno tudi v deklaraciji –, da lahko te cilje dosežemo le z večnamenskim in dejavnim gospodarjenjem z gozdovi, kar pomeni, da se pri tem upoštevajo vsi cilji v zvezi z gozdom, kot so shranjevanje ogljika, varstvo vrst in tal, pridobivanje surovin, rekreacija in proizvodnja hrane, in da se najde ravnovesje med temi cilji;
10. opozarja, da ima gozdarstvo, poleg kmetijstva, pomembno vlogo pri gospodarjenju z naravnimi viri in pri rabi tal na podeželskih območjih v EU in po vsem svetu; ob tem priznava, da med državami članicami obstajajo razlike, kar zadeva gospodarjenje z gozdovi, lastništvo gozdov, kmetijsko-gozdarski sistem in možnosti;
11. poudarja, da je treba uvesti podporne programe, s katerimi bodo degradirana tla, ki niso

¹ <http://www.fao.org/food-loss-and-food-waste/en/>

primerna za kmetijsko rabo, sanirana in ponovno vključena v gozdni oziroma kmetijski cikel;

12. poudarja, da je treba spodbujati proizvodnjo in uporabo blaga, pridobljenega iz trajnostnih virov, in sicer s podpiranjem dobavnih verig, ki ne vključujejo krčenja gozdov, in s prepovedjo dajanja izdelkov, ki niso v skladu s standardi EU ali ki so povezani s krčenjem gozdov, na trg EU; poudarja, da je treba za zagotovitev pridobivanja blaga iz trajnostnih virov predpisati potrebno skrbnost in uvesti pravno zavezujoča trajnostna merila za blago, ki je lahko povezano s tveganji za gozdove, izboljšati sledljivost in preglednost dobavne verige ter preprečiti izkoriščanje nezadostnega sledenja; poudarja, da moramo spoštovati zaveze v okviru Newyorške deklaracije o gozdovih (UNFCCC); poudarja, da je treba vzpostaviti sistem EU za certificiranje, ki bo omogočil takojšnjo prekinitev uvoza blaga, če bi s pomočjo satelitskih posnetkov odkrili območja krčenja gozdov, povezanega s tem blagom; opozarja, da bi lahko uvedli sistem označevanja in certificiranja za proizvode, uvožene v EU, ki niso povezani s krčenjem gozdov, poleg tega pa bi lahko vidik proizvodnje brez krčenja gozdov vključili v trgovinske sporazume EU in druge večstranske sporazume; ugotavlja, da v nekaterih državah že obstajajo prostovoljni in drugi sistemi označevanja lesa in drugih proizvodov; kljub temu meni, da bi skupen sistem pomagal povečati osveščenost in pridobiti kvantitativen pregled svetovnih trendov;
13. od Komisije zahteva, da redno pripravlja poročila o trendih krčenja gozdov in izkoriščanja območij z visoko zalogo ogljika, kot so šotišča, v tretjih državah;
14. poudarja, da je treba še naprej spodbujati trajnostno biogospodarstvo, s katerim je treba nadomestiti materiale, ki temeljijo na fosilnih gorivih, in podpirati porabo blaga, proizvedenega iz trajnostnih virov, in sicer tako, da se uvede sistem označevanja in certificiranja za proizvode, uvožene v EU, ki niso povezani s krčenjem gozdov, in da se vidik proizvodnje brez krčenja gozdov vključi v trgovinske sporazume EU in druge večstranske sporazume;
15. poudarja, da je pomembno vzpostaviti vključujoče partnerstvo s tretjimi državami, da bi poleg dobrega upravljanja okrepili tudi trajnostno upravljanje zemljišč in kmetijstvo, zlasti v zvezi z lastništvom zemlje in gozdov, saj so v boju proti krčenju gozdov za ta vidik odgovorne države in ga lahko zunanji deležniki le delno obravnavajo; opozarja, da je treba pri partnerskem pristopu poleg podpiranja boljšega upravljanja spoštovati pravice domorodnih ljudstev, malih kmetov in lokalnih skupnosti ter v državah proizvajalkah omogočiti procese z več deležniki; vztraja, da je treba vzpostaviti trajnostne in pregledne vrednostne verige v kmetijstvu s trgovinskimi sporazumi, na podlagi katerih bo na trg EU prepovedano uvažati kmetijske izdelke, pri katerih se ne spoštujejo standardi in vrednote Unije na področju varstva gozdov. poudarja, da je treba v prihodnje trgovinske sporazume vključiti zaščitne klavzule, ki bodo EU omogočale, da prekine uvoz ustreznih proizvodov iz regij in držav, kjer se ugotovi krčenje gozdov; meni tudi, da bi morali ti sporazumi vsebovati zavezujoče in izvršljive določbe za zaščito gozdov in preprečevanje kršenja človekovih pravic, predvsem zemljiških pravic skupnosti;
16. pri pozivanju k nujnemu ukrepanju za zaščito gozdov na svetovni ravni in za zagotovitev trajnostne svetovne dobavne verige upošteva globalno podporo zaščiti

svetovnih gozdnih ekosistemov, vključno s prostoživečimi živalmi in njihovimi habitati;

17. se zavzema, da bi se za vse proizvode, ki povzročajo krčenje gozdov, prepovedal vstop na notranji trg EU;
18. spodbuja izvajanje podpornih ukrepov za povečanje kmetijske produktivnosti v zadevnih državah, da bi zmanjšali socialni in gospodarski pritisk, povezan s krčenjem gozdov in izkoriščanjem šotič;
19. poudarja, da je v tržnih gospodarstvih držav jugovzhodne Azije palmovo olje pomemben dejavnik za zaskrbljujoč obseg krčenja gozdov, pridelava soje za prehrano živali pa prispeva h krčenju gozdov v Južni Ameriki;
20. poudarja, da je potreben bistven napredek pri razvoju in izvajanju strategije EU za beljakovinske rastline in zagotavljanju odporne proizvodnje beljakovinskih rastlin v EU, saj bi tako omejili tveganja za krčenje gozdov, povezana s proizvodnjo teh rastlin na drugih območjih sveta, ter zmanjšali odvisnost od uvoza in pritisk na gozdove zaradi spremembe rabe zemljišč; poudarja, da bi bilo treba ta napredek med drugim doseči s širšo uporabo kolobarjenja, pa tudi s podporo in usmerjanjem kmetov na območjih, primernih za pridelavo beljakovinskih rastlin, in opozarja, da bi s takšnimi ukrepi zmanjšali odvisnost od uvoza, hkrati pa omejili krčenje in propadanje gozdov ter pritisk na gozdove zaradi sprememb v rabi zemljišč; zato poziva, naj se za uvoz rastlinskih beljakovin uvedejo trajnostna merila;
21. spodbuja Komisijo, naj zagotovi, da bo v pravni okvir vključena večdeležniška platforma, ki bo v celoti vključevala vse ustrezne deležnike;
22. poudarja, da je pomembno nadalje razvijati in izboljševati obstoječe sisteme, kot so akcijski načrt EU za izvrševanje zakonodaje, upravljanje in trgovino na področju gozdov, prostovoljni sporazumi o partnerstvu s sodelovanjem civilne družbe, program OZN za zmanjševanje emisij zaradi krčenja in propadanja gozdov (REDD +), veljavna zakonodaja, kot je uredba o lesu², in dodaja, da je pomembno tudi podpirati sedanje prostovoljne sisteme; poudarja, da so ti sistemi pomembni, saj zmanjšujejo upravno breme držav članic, lajšajo prenos znanja ter krepijo ozaveščenost in občutek odgovornosti med partnerskimi državami zunaj EU, zlasti pa omogočajo obravnavanje vidika zakonitosti lesa, in sicer z doslednim in pravočasnim izvrševanjem predpisov tako v EU kot drugje;
23. meni, da bi bilo treba dejavnike, ki povzročajo krčenje gozdov, obravnavati v okviru politike EU, s čimer bi zagotovili skladnost politik, povezanih z gozdovi, in zmanjšali pritisk na gozdove; meni, da bi s tem okvirom spodbujali vedno bolj inovativno, trajnostno in učinkovitejše kmetijstvo, z novimi tehnologijami pa bi zmanjšali izgube hrane v celotni prehranski verigi; poudarja, da bi cilje, določene v tem okviru, lahko dosegli tako, da bi kmetom omogočili enostaven dostop do financiranja za nakup najsodobnejše tehnologije za precizno kmetovanje; meni, da bi se bilo treba velikega povpraševanja po hrani lotiti s tehnično pomočjo, sodelovanjem med kmetijskimi organizacijami ter prenosom znanja;

² UL L 295, 17.5.2005, str. 2.

24. poudarja, da mora preoblikovanje gozdarstva voditi k uporabi celostnih praks gospodarjenja z gozdovi po vsem svetu, saj bomo le tako lahko v celoti izkoristiti možnosti, ki jih ponuja večnamensko gozdarstvo; ugotavlja, da celostno gospodarjenje z gozdovi temelji na trajnostni proizvodnji lesa kot naravni surovini in spodbujanju izkoriščanja trajnostnega potenciala lesa;
25. poudarja, kako pomembno je trajnostno gospodarjenje z gozdovi – vključno z ustreznim usposabljanjem – v EU in tretjih državah, saj je bistven dejavnik pri zagotavljanju prihodka za lastnike gozdov, osebe, ki živijo ali delajo v gozdovih, in kmete, ki so dejavni v kmetijskem gozdarstvu, poleg tega pa prispeva tudi k večji biotski raznovrstnosti, večji sekvestraciji ogljika v gozdovih in krepitvi njihove odpornosti; v zvezi s tem poudarja, kako pomembno je podpirati lastnike gozdov in zlasti upoštevati pogoje malih lastnikov gozdov.
26. poudarja, da so kmetijsko-gozdarski sistemi, vključno z ekstenzivnimi pašniki, izjemno pomembni za ohranjanje biotske raznovrstnosti ter za blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje, saj gre za prakso z velikim potencialom za sekvestracijo ogljika; poudarja, da so ti sistemi lahko v sušnem obdobju pomemben vir krme za živali, omogočajo pa tudi diverzifikacijo proizvodnje, med drugim za namene biogospodarstva; poudarja, da terenske študije kažejo, da se zemljišča v okviru kmetijsko-gozdarskega sistema uporabljajo učinkoviteje kot pri pridelavi monokultur, torej bi lahko z njimi zmanjšali pritisk na druge ekosisteme, vključno z gozdovi; poziva k spremembi pravil, da bi olajšali regeneracijo in obnovo obstoječih kmetijsko-gozdarskih sistemov, ter se zavzema za oblikovanje novih;
27. poudarja, da je zmanjšanje pritiska zaradi izkoriščanja gozdov zelo pomemben dejavnik njihove zaščite; v zvezi s tem poudarja, da bi bilo treba spodbujati kaskadno uporabo lesa kot surovine; opozarja, da okoljske storitve lesa pridejo do izraza samo v proizvodih z daljšo življenjsko dobo, kot so pohištvo ali stavbe;
28. meni, da bi morali trgovinski sporazumi s tretjimi državami vsebovati določbe o trajnostnem gospodarjenju z gozdovi in odgovornem podjetništvu, pa tudi zaveze o učinkovitem izvajanju Pariškega sporazuma;
29. je zelo zaskrbljen zaradi poročil o nezakoniti sečnji in drugih povezanih kaznivih dejavnostih, usmerjenih v gozdarje in gozdne čuvaje, v tretjih državah in v EU; poziva Komisijo in države članice, naj še naprej odločno ukrepajo, da bi preprečile nezakonito sečnjo in se borile proti njej, zlasti v zadnjih evropskih pragozdovih, med drugim tako, da izvršujejo obstoječo zakonodajo EU ter v primerih kršitev prava EU naložijo sorazmerne, odvračalne in učinkovite sankcije;
30. poudarja, da je treba javnost ozaveščati o družbenih in gospodarskih posledicah, ki jih imajo nezakonita sečnja in kazniva dejanja, povezana z gozdovi;
31. poudarja, da je Evropska agencija za okolje v poročilu „Evropsko okolje – stanje in napovedi 2020“ ugotovila, da je le tretjina gozdnih habitatov, ki jih zajema direktiva EU o habitatih³, v dobrem stanju ohranjenosti, medtem ko se stanje ohranjenosti gozdnih habitatov in vrst od leta 2013 kljub izvajanju strategije EU za gozdove ni bistveno

³ UL L 206, 22.7.1992, str. 7.

izboljšalo; poudarja, da je treba poskrbeti za zadostna sredstva za upravljanje teh območij in zagotoviti izvrševanje omenjene direktive.

INFORMACIJE O SPREJETJU V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE

Datum sprejetja	26.5.2020
Izid končnega glasovanja	+: 31 -: 13 0: 4
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Mazaly Aguilar, Clara Aguilera, Atidže Alieva-Veli (Atidzhe Alieva-Veli), Álvaro Amaro, Eric Andrieu, Attila Ara-Kovács, Carmen Avram, Adrian-Dragoș Benea, Mara Bizzotto, Daniel Buda, Isabel Carvalhais, Asger Christensen, Angelo Ciocca, Ivan David, Paolo De Castro, Jérémy Decerle, Salvatore De Meo, Herbert Dorfmann, Luke Ming Flanagan, Dino Giarrusso, Francisco Guerreiro, Martin Häusling, Martin Hlaváček, Krzysztof Jurgiel, Jarosław Kalinowski, Elsi Katainen, Gilles Lebreton, Norbert Lins, Marlene Mortler, Ulrike Müller, Juozas Olekas, Pina Picierno, Maxette Pirbakas, Bronis Ropé, Bert-Jan Ruissen, Anne Sander, Petri Sarvamaa, Simone Schmiedtbauer, Annie Schreijer-Pierik, Veronika Vrecionová, Sarah Wiener, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Manuel Bompard, Anja Hazekamp, Pär Holmgren, Peter Jahr, Zbigniew Kuźmiuk, Christine Schneider, Sylwia Spurek, Marc Tarabella, Hilde Vautmans

**POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU
V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE**

31	+
ECR	Mazaly Aguilar, Krzysztof Jurgiel, Veronika Vrecionová
ID	Gilles Lebreton, Maxette Pirbakas,
GUE/NGL	Manuel Bompard, Luke Ming Flanagan, Anja Hazekamp
NI	Dino Giarrusso
RENEW	Atidže Alieva-Veli (Atidzhe Alieva-Veli), Asger Christensen, Jérémy Decerle, Martin Hlavacek, Elsi Katainen, Ulrike Müller, Hilde Vautmans
S&D	Clara Aguilera, Eric Andrieu, Attila Ara-Kovács, Carmen Avram, Adrian-Dragoş Benea, Isabel Carvalhais, Paolo De Castro, Juozas Olekas, Pina Picierno, Marc Tarabella
VERTS/ALE	Francisco Guerreiro, Martin Häusling, Pär Holmgren, Bronis Ropé, Sarah Wiener

13	-
ID	Ivan David
PPE	Álvaro Amaro, Daniel Buda, Salvatore De Meo, Herbert Dorfmann, Jaroslaw Kalinowski, Norbert Lins, Marlene Mortler, Petri Sarvamaa, Simone Schmiedtbauer, Christine Schneider, Annie Schrijer-Pierik, Juan Ignacio Zoido Álvarez

4	0
ECR	Bert-Jan Ruissen
ID	Mara Bizzotto, Angelo Ciocca
PPE	Anne Sander

Uporabljeni znaki:

+ : za

- : proti

0 : vzdržani